

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
27 ΜΑΡΤΙΟΥ 1984

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
233

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. Δ.854/191

(1)

Έγκριση δημιουργίας ζώνης παραλίας στη περιοχή Λιμένος Ηρακλείου από τον παλαιό Υπήνεμο Μώλο Ενετικού Λιμένος μέχρι Τρυπητή.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις των παρ. 2 και 5 του άρθρου 6 του Α.Ν. 2344/1940 «περί αιγιαλού και παραλίας», ως αντικαταστάθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 13 του Νόμου 1078/1980.

2. Τη σύμφωνη γνώμη του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού, που διατυπώθηκε στο 187.2/655/2.10.79 εις 187.2/655/9.10.81 έγγραφό του.

3. Τη 3983/19.11.79 απόφαση του Νομάρχη Ηρακλείου με την οποία επικυρώθηκαν η έκθεση της Επιτροπής και το σχετικό τοπογραφικό διάγραμμα, που δημοσιεύθηκαν στο υπ' αριθ. 46/26.1.80 ΦΕΚ τ. Δ'.

4. Τη Ο.548/382/19.9.83 κοινή απόφαση των Πρωθυπουργού και Υπουργού Οικονομικών «περί ανάθεσης αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Οικονομικών», αποφασίζουμε :

Εγκρίνουμε, για την προσαύξηση του αιγιαλού, τη δημιουργία ζώνης παραλίας στη θέση περιοχή «Λιμένος Ηρακλείου από τον παλαιό Υπήνεμο Μώλο Ενετικού Λιμένος μέχρι Τρυπητή» όπως αυτή καθορίστηκε από την αρμοδία Επιτροπή του άρθρου 74 του 636/1977 Π.Δ/τος και ειδικότερα στο από 1.10.1973 και με κλίμακα 1 : 1000 τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα του μηχανικού Ευαγγέλου Ρομπογιαννάκη το οποίο έχει θεωρηθεί από τον Δ/ντή Δ/σεως Τεχν. Υπηρ. Ν. Ηρακλείου την 5.10.1973 και συνοδεύει την από 10.11.1979 έκθεση της εν λόγω Επιτροπής.

Η παρούσα απόφαση μαζί με την Έκθεση της Επιτροπής και το τοπογραφικό διάγραμμα να δημοσιευθούν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 13 Νόμου 1078/1980).

ΕΚΘΕΣΗ

Επιτροπής καθορισμού των ορίων αιγιαλού, από τον παλαιό υπήνεμο Μώλο Ενετικού Λιμένος μέχρι την Τρυπητή. Στο Ηράκλειο σήμερα 10.11.1979, οι υπογεγραμμένοι :

1. Ελευθέριος Μπαουλάκης, Δ/ντής Β' Οικονομικής Εφορίας Ηρακλείου ως Πρόεδρος.

2. Νικόλαος Καπετανάκος, τοπ. Μηχ/κός Αναπληρωτής Δ/ντού Τ.Υ.Ν. Ηρακλείου

3. Στυλιανός Καρακούλας, Πλωτάρχης Α.Σ. Κεντρικός Λιμενάρχης Ηρακλείου που αποτελούμε την επιτροπή σύμφωνα με την απόφαση 4224/24.2.1979 της Νομαρχίας Ηρακλείου και τα άρθρα 74 και 63 του Π.Δ. 633/77 συνήλθαμε για τον κανονισμό των οριογραμμών Αιγιαλού και Παραλίας της περιοχής Λιμένος Ηρακλείου από τον παλαιό υπήνεμο Μώλο του Ενετικού Λιμένος μέχρι την Τρυπητή.

Αφού λάβαμε υπόψη :

1. Τις διατάξεις του Α.Ν. 2344/1940 «Περί Αιγιαλού και Παραλίας».

2. Το από 1 Οκτωβρίου 1973 τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα της περιοχής Λιμένος Ηρακλείου που συντάχθηκε από τον Αρχιμηχανικό του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου Ευαγγέλου Ρομπογιαννάκη και ελέγχθηκε και εθεωρήθηκε από την Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχίας Ηρακλείου.

3. Τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα της περιοχής από τον υπήνεμο μώλο Ενετικού λιμένος μέχρι Τρυπητή του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης Ηρακλείου που εγκρίθηκε το έτος 1936.

4. Το τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα της περιοχής λιμένος Ηρακλείου που συντάχθηκε το έτος 1904 από το Γάλλο μηχανικό Eduard Quellennec και θεωρήθηκε την 12η Οκτωβρίου 1912 από τον Δ/ντή Δημοσίων Έργων. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα αρχεία του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου.

5. Το τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα της ίδιας περιοχής που συντάχθηκε από τον Μηχανικό Δ. Μαυροκουκουλάκη το έτος 1952.

Το πρωτότυπο βρίσκεται στα αρχεία του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου.

6. Το τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα της ίδιας περιοχής που συντάχθηκε από το Μηχανικό Ι. Τσομπανάκη το έτος 1962. Το πρωτότυπο βρίσκεται στα αρχεία του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου.

7. Φωτογραφίες της περιοχής διαφόρων εποχών.

7.1. Αεροφωτογραφία περιοχής λιμένος Ηρακλείου με ημερομηνία λήψεως 27.9.1940 από το αρχείο του Υπουργείου Δημοσίων Έργων.

7.2. Φωτογραφία ενετικών τειχών και μικρού Κούλε Ενετικού λιμένος με ημερομηνία λήψεως πριν την κατασκευή των έργων, την ανέγερση του Μεγάλου Φυλάκη και των παλαιών αποθηκών του Λιμενικού Ταμείου.

7.3. Φωτογραφίες παράλιας στη περιοχή των παλαιών αποθηκών του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου μέχρι Τρυπητής πριν από την κατασκευή των κρηπιδωμάτων των Νηοδόχων Ι, ΙΙ και ΙΙΙ.

8. Τις από 10.2.1937 και 28.8.1940 αποφάσεις των αρμοδίων Επιτροπών «Καθορισμού Χερσαίας Ζώνης Λιμένος Ηρακλείου» με τα σχετικά διαγράμματα και τις αποφάσεις εγκρίσεώς των με αρ. πρωτ. 1672/1594/26.5.1937 της Γενικής Διοικήσεως Κρήτης και Δβ'/55645/7.10.1940 του Υπουργείου Συγκοινωνιών Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Έργων αντιστοίχως.

9. Την από 5.2.1948 απόφαση Επιτροπής «Καθορισμού Χερσαίας Ζώνης Λιμένος Ηρακλείου» με το σχετικό διάγραμμα και την απόφαση εγκρίσεώς της με αρ. 8459/24.2.1948/Υπουργείο Δημοσίων Έργων που ισχύει σήμερα.

10. Διαγράμματα γεωτρήσεων του Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Δημ. Έργων στη περιοχή παραλίας και αιγιαλού του Λιμένος Ηρακλείου.

11. Το καθορισμό της οριογραμμής Λιγιαλού το έτος 1974 στην ίδια περιοχή που ακυρώθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών με όλα τα σχετικά έγγραφα και αποφάσεις δηλαδή:

11.1. Το τοπογραφικό διάγραμμα του Μηχανικού Ευαγγ. Ρομπογιαννάκη που συντάχθηκε την 1η Οκτωβρίου 1973 και θεωρήθηκε από την Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχίας Ηρακλείου.

11.2. Την από 3 Ιουλίου 1974 έκθεση της επιτροπής καθορισμού Αιγιαλού και παραλίας.

11.4. Τις προσφυγές των ιδιοκτητών των παρακειμένων κτημάτων κατά της παραπάνω απόφασης του Νομάρχου Ηρακλείου ενώπιον του Υπουργού Οικονομικών.

11.5. Την αποδοχή εν μέρει των προσφυγών αυτών από τον Υπουργό Οικονομικών με τις αποφάσεις α) Η822/512/31.5.74/Υ. Οικ. β) Η990/635/31.5.74/Υ. Οικ. γ) Η991/636/31.5.74/Υ. Οικ. δ) Η989/31.5.74/Υ. Οικ. και την παραπομπή του θέματος για επανακαθορισμό του Αιγιαλού.

12. Τα έγγραφα α) Φ187.2/308/72/3.8.72 β) Φ187.2/41/73/30.1.73 γ) Φ187.2/253/78/2.8.75 δ) Φ187.2/182/593/5.4.1977 και ε) Φ187.2/655/2346/2.10.79 Γενικού Επιτελείου Ναυτικού 2ο Επιτελικό γραφείο με τις σχετικές παρατηρήσεις.

13. Τον επανακαθορισμό των οριογραμμών Αιγιαλού και Παραλίας σύμφωνα με τις πιο πάνω 12 α, β, γ και δ παρατηρήσεις του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού και τις αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών επί των προσφυγών των ιδιοκτητών δηλαδή:

13.1. Η από 20.3.1976 έκθεση της Επιτροπής καθορισμού οριογραμμών του Αιγιαλού και Παραλίας στην εν λόγω περιοχή.

13.2. Η απόφαση 5257/23.3/10.4.1976/Νομάρχου Ηρακλείου (ΦΕΚ Δ'-113) εγκρίσεως των οριογραμμών Αιγιαλού και Παραλίας σύμφωνα με την από 20.3.1976 έκθεση και το από 1η Οκτωβρίου 1973 Τοπογραφικό Διάγραμμα του Μηχανικού Ευαγγέλου Ρομπογιαννάκη.

13.3. Την από 20 Μαΐου 1976 προσφυγή 12 ιδιοκτητών των παρακειμένων κτημάτων ενώπιον του Υπουργού Οικονομικών κατά της απόφασης 5257/23.3/10.4.1976 του Νομάρχου Ηρακλείου.

13.4. Την απόφαση Η1194/925/4.8.1976 του Υπ. Οικονομικών που απορρίπτει την παραπάνω προσφυγή των ιδιωτών.

13.5. Την από 4.10.1976 αίτηση των ως άνω ιδιωτών ενώπιον του Συμβουλίου Επικρατείας περί ακυρώσεως των αποφάσεων Η1194/925/4.8.76 Υπ. Οικονομικών και 5257/23.3/10.4.1976 Νομ. Ηρακλείου.

13.6. Την απόφαση 825/21.2.1978 Συμβουλίου Επικρατείας που ακυρώνει τις αποφάσεις Η1194/935/4.8.76 Υπ. Οικονομ. και 5257/23.3/10.4.1976 Νομ. Ηρακλείου και αναπέμπει την υπόθεση στη διοίκηση για νέα κρίση.

14. Τους τίτλους ιδιοκτησίας των ιδιοκτητών δηλαδή:

	Συμβόλαιο	Συμβολαιογράφου Ηρακλείου
14.1.	5805/1908	Θεμ. Παντελίδη
14.2.	5776/1907	Θεμ. Παντελίδη
14.3.	6275/1906	Αντ. Παρασυράκη
14.4.	582/1909	Χριστοφ. Γεωργιάδου
14.5.	3868/1917	Ε. Βουρδουμπάκη
14.6.	7545/1951	Νικ. Καλυβιανήκη
14.7.	8052/1952	Νικ. Καλυβιανήκη
14.8.	16272/1965	Βασ. Ζαρρή Αθηνών
14.9.	12571/1924	Ευστρ. Βουρδουμπάκη (Ηρακλείου)

15. Τις αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Ηρακλείου με αριθμό 92, 93, 94 και 95 του έτους 1931 και δύο πίνακες εκρεμωσών δικών (προσφυγές των ιδιοκτητών) την 31 Μαρτίου 1935 και 1936 συνημμένοι στον προϋ/σμό του Α.Τ.Π. των ετών 1935 και 1936 αντίστοιχα.

16. Τις ενόρκους βεβαιώσεις με αρ. α) 56/6.2.77 Κων/νου Σκατσάκη β) 57/12.8.1969 Ημμ. Χαϊδ. Στριλιγκά γ) 18614/19.2.73 Αριστ. Μιχελιδάκη δ) 18613/19.2.73 Θεόδωρου Μυλωνά και ε) 25897/19.2.73 Ιωάννου Τζομπανάκη.

17. Έγγραφο της Εφορίας Ηρακλείου με αρ. 5119/13.6.1950 «Περί υποβολής σχεδίων διακηρύξεως Δημοπρασίας» για μίσθωση αποθηκών του Λιμενικού Ταμείου, βεβίωση με αρ. 1906/955/2.3.1960 του Νομομηχανικού Ηρακλείου Δημ. Χρυσουλάκη και τα έγγραφα α) 15103/35/18.2.1936 της Νομαρχίας Ηρακλείου και β) 1033/463/2.7.1936 Λιμενικής Επιτροπής Ηρακλείου περί μεταστεγάσεως απόρων οικογενειών εγκατεστημένων στον υπόψη Αιγιαλό.

18. Τη Δικογραφία επί της από 3.1.1978 αγωγής του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου κατά ιδιοκτητών για κατάληψη του Αιγιαλού στη περιοχή αυτή, με την απόφαση 46/79 του Πρωτοδικείου Ηρακλείου, τη δικογραφία με την απόφαση 587/30.7.1959 του Πρωτοδικείου Ηρακλείου περί μισθώσεως των αποθηκών.

19. Την υπ' αρ. 95/1963 πράξη της Λιμ. Επιτροπής Ηρακλείου.

20. Την απόφαση 193/8.3.1958 της Επιτροπής Διαχειρίσεως Ανταλλαξιμού Περιουσίας περί μονάδων μετρήσεως οικοπέδων «Μουζούρι» και «Δουλούμι».

21. Υπομνήματα α) 15.3.1979 των κληρονόμων Παντελάκη β) από 19.3.79 των κληρονόμων Βερουδάκη με τα συνημμένα τους και γ) από 2.5.79 όλων των ιδιοκτητών με τα συνημμένα τους.

Επειδή η οριογραμμή Αιγιαλού και Παραλίας στη περιοχή από τη ρίζα του υπηρέμου Μώλου του Ενετικού Λιμένος μέχρι Τρυπητή καθορίσθηκε αρμοδίως δύο φορές μέχρι σήμερα και ακυρώθηκε με τις αποφάσεις α) Η 822/512/31.5.74 Υπ. Οικ. β) Η 990/635/31.5.74 Υπ. Οικ. γ) Η 991/636/31.5.74/Υπ. Οικ. δ) 939/633/31.5.74 Υπ. Οικ. την πρώτη φορά και με την απόφαση 825/21.2.1978/Συμβ. Επικρατείας τη δεύτερη φορά.

Η απόφαση αυτή του Συμβουλίου Επικρατείας 825/21.2.1978/Σ.Ε. ακύρωσε την απόφαση του Νομάρχου Ηρακλείου 5257/23.3/10.4.1976/(Φ.Ε.Κ. Δ - 113 και την απόφαση Η 1194/925/4.8.1976/Υπ. Οικονομικών «καθ' ό μέρος αφορούν τούς αιτούντας και «Αναπέμπει την υπόθεσιν εις την Διοίκησιν πρός νέαν κρίσιν κατά τα εν τω σκεπτικώ». Κατά τον εισηγητήν της υποθέσεως στο Συμβούλιο Επικρατείας «Διά της υπό κρίσιν αιτήσεως δίδεται η ακύρωσις των ως άνω αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών και του Νομάρχου Ηρακλείου ως και της προειρημένης εκθέσεως της

οικείας Επιτροπής καθ' ό μέρος ως ερμηνεύεται η αίτησις καθορίσθαι η οριογραμμή του παλαιού αιγιαλού».

Γιά τον καθορισμό της ακριβούς θέσεως του παλαιού αιγιαλού η Επιτροπή συγκέντρωσε όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία διαγράμματα, φωτογραφίες, εκθέσεις, αποφάσεις, κ.λπ. που αναφέρονται παραπάνω και μετά από επί τόπου έρευνα και συλλογή πληροφοριών αξιολόγησε τα στοιχεία αυτά όπως παρακάτω :

Στην αεροφωτογραφία με ημερομηνία λήψεως 27.9.1940 από το αρχείο του Υπουργείου Δημ. Έργων φαίνεται ότι δεν είχαν ακόμη κατασκευασθεί τα εσωτερικά Λιμενικά έργα στην περιοχή αυτή δηλ. προβλήτες, κρηπιδώματα Λεωφόρος Λιμένος κ.λπ. Επειδή όμως είχαν ήδη κατασκευασθεί τα εξωτερικά Λιμενικά έργα δηλ. ο Προσηνέμος Μώλος από την Αγγλική Εταιρεία MAC ALPAIN είχε ήδη ανεσχεθεί η ορμή των κυμάτων και περιορίστηκε σε λίγα μέτρα το πλάτος της έκτασης που καταλαμβάνονταν από το χειμέριο κύμα της κλειστής τότε θαλάσσιας λεκάνης. Ετσι έγινε δυνατό να κατασκευασθούν οι αποθήκες του Λιμενικού Ταμείου και τα Λουτρά. Επομένως ο παλαιός Αιγιαλός έφθανε νοτιώτερα πριν την κατασκευή των εξωτερικών Λιμενικών έργων αφού τα προσπίπτοντα κύματα της ανοικτής θαλάσσης στην περιοχή αυτή φθάνουν ύψος 5 έως 6 μέτρα.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κατασκευάστηκαν τα εσωτερικά λιμενικά έργα και επιχώθηκε ολόκληρη η περιοχή μέχρι τα κρηπιδώματα όπως φαίνεται και από γεωτρήσεις του Υπουργείου Διοικήτων Έργων το έτος 1967 όπου σε βάθος 2,5 έως 4,0 μ. ανευρίσκεται θαλάσσια άλμος και πάνω απ αυτήν επιχώσεις.

Στό έγγραφο 5119/13.6.1950 του Οικονομικού Εφόρου Ηρακλείου «περί υποβολής σχεδίων διακηρύξεως Δημοπρασίας «για μίσθωση αποθηκών του Λιμενικού Ταμείου Ηρακλείου σημειώνεται ότι «Ο χώρος ούτος επί του οποίου ανηγέρθησαν (Σημ. οι αποθήκες) κατεκλύζετο παλαιότερα υπό των υδάτων της θαλάσσης, κατόπιν δε της εκτελέσεως των Λιμενικών Έργων διά την κατασκευήν του Λιμένος διεμορφώθη εις την ξηράν όπου σήμερον οι αναφερόμενοι αποθήκαι».

Από την φωτογραφία του υπηνέμου Μώλου του Ενετικού Λιμένος «Μικρού Κούλε» πριν την καθαίρεση του φαίνεται ότι ο χώρος μπροστά από τα Ενετικά τείχη και το Μέγαρο Φυτάκη (πριν κατασκευασθεί γι αυτό δεν φαίνεται στη φωτογραφία) κατακλύζετο σχεδόν ολόκληρος από το χειμέριο κύμα. Εις το αυτό περίπου ύψος των αποθηκών τούτων και ολίγον ανατολικώτερον και εις απόστασιν 50 περίπου μέτρων βορειανατολικώς του προμαχώνος «Σαμπιονέρα» υπήρχαν κατά τα υπ όψη στοιχεία παλαιό ναυάγιο πλοίου μέρος του οποίου εξέιχε από την επιφάνεια της θαλάσσης το γνωστό «τουρκικό βαπρόκι» μέχρι του οποίου έφθαναν μόνο οι καλοί κολυμβητές. Παρά ταύτα οι κληρονόμοι Κ. Βεροδάκη ισχυρίζονται ότι το κτήμα των εξετέλετο βορείως του Ενετικού τείχους σε βάθος 100 μέτρων. Όταν όμως και το μέγαρο Φυτάκη το οποίο ευρίσκεται αρκετές δεκάδες μέτρων δυτικότερον της «Σαμπιονέρα» του οποίου ο τίτλος κτήσεως (1929) αναφέρει ως βόρειον όριον τον αιγιαλόν (ακτήν), κατ' αδήριτον ανάγκη πρέπει να δεχθεί κάποιος ότι βορείως βορειανατολικώς του Ενετικού τείχους ουδέποτε υπήρχε ιδιωτική ιδιοκτησία ή καλλιεργήσιμον έδαφος. Ιστορικούς άλλωστε είναι δεδομένον ότι ο περί το τείχος Χάνδαξ είχε αποστολή να δεχθεί σε ώρα κινδύνου το θαλάσσιον ύδωρ προς μεγαλυτέραν προστασίαν της πόλεως.

Επίσης στην αποτύπωση της περιοχής από τον Μηχ/κό Δημ. Μαυροκουκουλάκη το έτος 1952 σημειώνεται μπροστά από Ενετικά τείχη και μέσα στην έκταση που διεκδικούν οι κληρονόμοι Κ. Βεροδάκη «Στρατιωτική μονάς Αυτοκινήτων» Επομένως η έκταση αυτή ανήκει στο Δημόσιο και το κτήμα Βεροδάκη έφθανε μέχρι τα τείχη ως βορειογραμμήν.

Γιά τον καθορισμό της ακριβούς θέσεως της οριογραμμής του παλαιού Αιγιαλού ελήφθη σαν βάση η τοπογραφική και

υψομετρική αποτύπωση του σχεδίου πόλεως Ηρακλείου του έτους 1936 σαν ακριβέστερη της αποτυπώσεως του QUELLENEC δεδομένου ότι η αποτύπωση του σχεδίου πόλεως 1936 έγινε σε κλίμακα 1:1000 με τριγωνισμό και πολυγωνομετρία ενώ η αποτύπωση QUELLENEC σε κλίμακα 1:2000 δεν έχει τριγωνομετρικά σημεία, επομένως έγινε μόνο με πολυγωνομετρική ύδρευση.

Οι διαφορές που έχουν τα δύο σχέδια οφείλονται κυρίως στη διάβρωση ή επίχωση των ακτών από το έτος 1904 που έγινε η πρώτη αποτύπωση του QUELLENEC μέχρι τη δεύτερη του σχεδίου πόλεως δεδομένου ότι πριν την κατασκευή του αντιβραχίονος (Υπηνέμου Μώλου) στην Τρυπητή και κατά το διάστημα κατασκευής του Προσηνέμου Μώλου, κατά τα έτη 1923 έως 1930 λόγω του περιορισμού του τομέως Πελάγους και της δημιουργίας υπήνεμης κολπώσεως μειώθηκε ο κυματισμός προς την περιοχή μεγάρου Φυτάκη.

Επομένως η θάλασσα δημιούργησε προσαμμώσεις στη περιοχή του μεγάρου Φυτάκη και η ακτογραμμή άλλαξε κατεύθυνση προς το μέρος της Τρυπητής όπου δημιουργήθηκαν διαβρώσεις, (βλέπε σχετικόν 12β).

Η οριογραμμή του παλαιού αιγιαλού χαράχτηκε όπως φαίνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα του Μηχανικού Ευάγγελου Ρομπογιαννάκη στις υψομετρικές καμπύλες των 3 και 4 Μ δεδομένου ότι το χειμέριο κύμα ύψους 5 μέχρι 6 Μ έφθανε μέχρι αυτό το ύψος αφού στη διαδρομή του δεν συναντούσε εμπόδια.

Η αποτύπωση του σχεδίου πόλεως 1936 που έχει ληφθεί σαν βάση δείχνει αμμόδη έκταση πλάτους 30 έως 70 Μ. και υψόμετρο μέχρι 4 μέτρα. Ο Παλαιός Αιγιαλός κατελάμβανε προφανώς ήλη αυτή την επιπεδη με ελαφρή κλίση έκταση και τα χειμέρια κύματα ύψους 5 έως 6 μ. έφθαναν μέχρι βάθους 50 έως 80 Μ. αναλόγως της διαμορφώσεως του εδάφους. Η ορμή των κυμάτων αναχαιτιζόταν από το φυσικό έδαφος μετά την αμμόδη έκταση και μέχρι ύψους από τη θάλασσα 3 έως 5 Μ αναλόγως.

Συμπήφιστικά χαράχτηκε η οριογραμμή παλαιού Αιγιαλού με γραμμή κυανού χρώματος και αποτελεί το αποτέλεσμα της εκτιμήσεως όλων των παραπάνω στοιχείων και εκτιμήσεων.

Αποτελεί γεγονός αναμφισβήτητο ότι η οριογραμμή Χερσαίας Ζώνης του λιμένος χαράχτηκε το έτος 1948 και εγκρίθηκε με την απόφαση 8459/26.2.1948 Υπ. Δημ. Έργων έξω από τον παλαιό αιγιαλό και μέσα στη θαλάσσια λεκάνη. Δηλαδή η χερσαία Ζώνη λιμένος που εγκρίθηκε το 1948 και ισχύει μέχρι σήμερα όχι μόνο δεν περιλαμβάνει τότε τότε Αιγιαλόν (όπως φαίνεται στην αεροφωτογραφία λήψεως 27.9.1940, στην αποτύπωση Δ. Μουροκουκουλάκη του έτους 1952 κ.λπ.) και τους παρ αυτού αναγκαιούντας χώρους διά την εκτέλεση λιμενικών έργων κ.λπ., σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15 του Α.Ν. 2344/18.5.1940 «Περί Αιγιαλού και Παραλίας» αλλά δεν περιλαμβάνει και μέρος της θαλάσσιας λεκάνης όπως ψευδώς ισχυρίζεται η Αγροτική Τράπεζα στην από 27.9.1976 αναγγελία αξιώσεως ενώπιον του Υπουργού Οικονομικών ότι η Χερσαία Ζώνη περιέλαβε τον Αιγιαλόν και τους παρ αυτόν αναγκαιούντας χώρους. Ασφαλώς θα έπρεπε να περιλαμβάνεται η έκταση του Αιγιαλού στη Χερσαία Ζώνη του λιμένος σύμφωνα με το άρθρο 15 του Α.Ν. 2344/1940 εφ' όσον όμως όπως αποδεικνύεται από την αεροφωτογραφία του έτους 1940 και τα λοιπά διαγράμματα και στοιχεία δεν συνέβη, η επιτροπή δεν μπορεί να καθορίσει τον παλαιόν Αιγιαλόν μέσα στη Χερσαία Ζώνη διότι σύμφωνα με το άρθρο 2 του Α.Ν. 2344/1940 ο παλαιός Αιγιαλός, καθορίζεται εκεί όπου πράγματι ήταν πριν τις προσχώσεις βάσει στοιχείων πραγματικών και γεγονότων. (Βλέπε σχετικόν 12ε)

Η χερσαία ζώνη του λιμένος Ηρακλείου καθορίσθηκε το έτος 1948 με την προϋπόθεση «Οτι εγένετο ο καθορισμός της οριακής γραμμής του αιγιαλού» όπως φαίνεται στην από-

φαση της Επιτροπής Καθορισμού Χερσαίας Ζώνης λιμένος Ηρακλείου που εγκρίθηκε με την απόφαση 8459/1948 του Υπ. Δημ. Έργων Μέχρι σήμερα όπως δεν έχει γίνει καθορισμός του Αιγιαλού από Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 2 του Α.Ν. 2344/1940 και επομένως η Χερσαία Ζώνη Λιμένος έχει ορισθεί το έτος 1948 χωρίς προηγουμένως να ορισθεί ο Αιγιαλός.

Επειδή οι ιδιοκτήτες των παραλιακών κτημάτων στην περιοχή αυτή με την προσφυγή τους στο Συμβούλιο Επικρατείας κατέθεσαν διάφορα στοιχεία, τίτλους ιδιοκτησίας, δικαστικές αποφάσεις διαγράμματα κ.λπ. που πρέπει να ληφθούν υπ όψη παρατηρούμε τα εξής :

α) Οι τίτλοι ιδιοκτησίας όλων των παραλιακών κτημάτων στα συμβόλαια αυτά εκφράζεται σε Μουζούρια και Δουλούμια, μονάδες μετρήσεως μεταβλητής εκτάσεως όπως περιγράφεται στην απόφαση 193/8.3.1958 της Επιτροπής Διαχειρίσεως Ανταλλαξίμου Περιουσίας π.χ. στο Συμβόλαιο 5805/1908 του Συμβολαιογράφου Θεπιστ. Ι. Παντελίδου αναγράφεται :

«Συνορευομένου του όλου τούτου κτήματος προς κτήματα Γεωργίου Νταλιάνη και συνιδιοκτητών Χρήστου Πολάκη προς αγρόν της δυτικής Εκκλησίας προς το τείχος της πόλεως προς μικρόν τείχος δι ού χωρίζεται από το παρακείμενον περιβόλιον με δρόμον δημόσιον και με αιγιαλόν και «εκτάσεως οκτώ ως έγγιστα μουζουρίων και εξ αγρών συνεχόμενων δέκα ως έγγιστα μουζουρίων». Τα ίδια στοιχεία αναφέρονται και στα υπόλοιπα συμβόλαια.

Από την περιγραφή αυτή προκύπτει η αναμφισβήτητος αλήθεια ότι το δυτικόν όριον του εν λόγω κτήματος είναι το ενετικό τείχος και ουδέν πλέον τούτου και δη βορείως τούτου (βλέπε και σχετ. 12ε)

Εις τα αυτά συμβόλαια αναφέρεται ότι το εν λόγω κτήμα είχε καλαμιώνα ο οποίος ως γνωστόν επέχει θέσιν φράκτου και τοποθετείται εις την οριογραμμήν του κτήματος.

Ο καλαμιώνας αυτός κατά τις διηγήσεις των δύο μαρτύρων οι καταθέσεις των οποίων ελήφθησαν υπ όψη και από τις αεροφωτογραφίες (βλέπε σχετ. 12ε) διατηρήθει μέχρι του έτους 1940 και ευρίσκειτο ανατολικώς του τείχους εις το ύψος της «Σαμμονέρας».

Το μουζούριο είναι παλαιό μέτρο επιφανείας αλλά τόσο ασαφές και πολλών παραγόντων συνάρτησις ώστε με ιδιαίτερη προσοχή ευρίσκεται η έκτασις την οποίαν ορίζει. Η έκταση εδάφους η οποία δέχεται προς σποράν καρπούς ενός πλήρους μουζουρίου (δοχείου) λέγεται έκτασις ενός μουζουρίου. Ευνόητον ότι η ποσότης των σπόρων εξαρτάται από την ποιότητα του εδάφους. Σε πετρώδες έδαφος το μουζούριο υπερβίνει το στρέμμα, σε έδαφος άγριο και πτωχό περίπου συμπίπτει, σε επίπεδο όμως και καθαρό το μουζούρι καλύπτει το πολύ ήμισυ στρέμμα, στο περιβόλι δε, δηλ. το ποτιστικό έδαφος το οποίο έχει τη δύναμη να θρέψει πικνή δλάττηση το μουζούριο καλύπτει μόλις το ένα τρίτον του στρέμματος. Στη περίπτωση του οι κληρονόμοι Κ. Βερουδάκη με περιβόλι και αγρόν ποτιστικό (αντλητικό μαγγανοπήγαδο ή σακίε) και χαβούζαν (ευρύ φρέαρ) υπολογίζοντες αβασίμως ισοτιμίαν μεταξύ μουζουρίου και στρέμματος αναβιβάζουν την έκτασίν των εις δέκα πέντε στρέμματα, και αφού επώλησαν τα επτά στο Δημόσιο ζητούν από την πρώην θαλασσία λεκάνη τα οκτώ στρέμματα. Σημειώτεον ότι πρό τεσσαρακονταετίας διευρύνθη η εθνική οδός Ηρακλείου Αγίου Νικολάου και ερμαιοτομήθη τμήμα του κτήματος Βερουδάκη από την Νοτιοανατολικήν πλευράν του.

Αι υπ αρ. 92, 93, 94 και 95 αποφάσεις του Ειρηνοδικείου Ηρακλείου έτους 1931 προσωρινών μέτρων απλώς αναγνωρίζουν την ιδιοκτησίαν των εναγόντων και αντιγράφουν τα όρια των τίτλων των. Συγκεκριμένα η υπ αρ. 93/1931 απόφασις αναγνωρίζει τον Κ. Βερουδάκη νομέα του ακινήτου του, εντός των ορίων τα οποία αναφέρουν τα δύο συμβόλαια του ως ανωτέρω. Φαίνεται ότι το έτος 1931 το Λιμενικό Ταμείο Ηρακλείου είχαν αποθέσει «μπάζα» εντός του κτήματος Κ. Βερουδάκη (όπισθεν του καλαμιώνος δι ο και ελή-

φθησαν προσωρινά μέτρα υπό του Ειρηνοδικείου, η απόφασις του οποίου επανέλαβεν την περιγραφή των εν λόγω συμβολαίων. Δεν ανευρέθη η δικογραφία της εν συνεχεία προσφυγής των ιδιοκτητών κατά του Λιμενικού Ταμείου κατά τα έτη 1935 - 1936 (βλέπε σχετ. 15ε).

β) Στο τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα του Μηχ/κού Γ. Αναγνώστου μειώνονται οι απαιτήσεις των ιδιοκτητών δηλαδή το βόρειο όριο των ιδιοκτησιών τους επομένως η οριογραμμή του παλαιού αιγιαλού. Τούτο ενώ συμφωνεί με την ακτογραμμή καθορίζει πλάτος Αιγιαλού μόνο 10 έως 20 μέτρα. Δεν είναι δυνατόν όμως ο Αιγιαλός να έχει τόσο πλάτος διότι τα χειμέρια κύματα ύψους 5 και 6 μέτρα δεν θα εκάλυπταν ολόκληρη την αμμόδη έκταση αλλά θα έφθιναν σε βάθος 10 έως 20 Μ και μέχρι του υψομέτρου 1 ή 2 μέτρα.

Επίσης εμφανίζεται στο διάγραμμα αυτό η Καθολική εκκλησία ιδιοκτήτης τμήματος προς βορράν του οικοπέδου της Αγροτικής Τράπεζης ενώ στο συμβόλαιο 16272/1965 Συμβολ. Αθηνών Βασιλείου Ζαρχή αναγράφεται πλησιαστής το Λιμενικό Ταμείο. Η Καθολική εκκλησία όμως μέχρι σήμερα δεν έχει απαιτήσεις επί παραλιακών εκτάσεων. Από το ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα του Μηχανικού Γ. Αναγνώστου βλέπουμε ότι το βόρειο όριο του οικοπέδου της Αγροτικής Τράπεζας είναι νοτιότερα του βορείου ορίου του οικοπέδου κληρονόμων Βερουδάκη. Η Καθολική εκκλησία επώλησε στην ΑΓΡΕΞ με τα συμβόλαια 8052/31.7.1952 και 7545/24.4.1951 οικοπέδο συνολικής εκτάσεως 3778,05 + 50 + 182 + 3240 = 7250,05 Μ2 ενώ η Αγροτική Τράπεζα αγόρασε από την ΑΓΡΕΞ οικοπέδα «εκτάσεως μέτρων τετραγωνικών δέκα χιλιάδων (10.000) πλέον ή έλαττον.

Επίσης στο συμβόλαιο 8052/31.7.1952 όπου η ΑΓΡΕΞ αγοράζει τρία ακόμη τμήματα του αρχικού γηπέδου της Καθολικής εκκλησίας εκτάσεως 50 + 182 + 3240 = 3472 αναφέρεται ότι Γ) έτερον τμήμα κείμενον εις την δυτικήν πλευράν του αγορασθέντος ήδη υπό της άνω Εταιρείας Εξαγωγής Γεωργικών Προϊόντων οικοπέδου μεθ ού συνεχεται εκτεινόμενον μέχρι του κτήματος Ακράτου Βασιλάκη εν των υπ αρ. τετρακόσια δέκα τέσσερα (414) οικοδομικών τετραγώνων του συνημμένου τω παρόντι Σχεδιαγράμματος και όπερ συνυπέγραψαν οι συμβαλλόμενοι διά το παραδεκτόν αυτού εκτάσεως περίπου τριών χιλιάδων διακοσίων τεσσαράκοντα (3240) τετραγωνικών μέτρων συνορευόμενον προς Α με αγοράστριαν προς Ν. με δρόμον και κληρονόμων Ακράτου Βασιλάκη προς Α με κληρονόμους Ακράτου Βασιλάκη και Β με αιγιαλόν του τελευταίου τούτου τεμαχίου τμήμα χιλίων τριάκοντα δύο 1032 τετραγωνικών μέτρων συνεχόμενον μετά του οικοπέδου της αγοράστριας ρυμοτομείται διανοιγομένης εις το σημείον τούτου οδού κατά το εγκεκριμένον σχέδιον της πόλεως Ηρακλείου.

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι το Βόρειο όριο του ακινήτου της Αγροτικής Τράπεζας συμπίπτει με το τελευταίο όριο του σχεδίου πόλεως 1936 δηλ. τη Βόρεια ρυμοτομική γραμμή.

Η πράξη της Λιμενικής Επιτροπής με αριθμό 95/1963 αφορά έγκριση ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής λιμένος Ηρακλείου έξω από τα Ενετικά τείχη και δεν είχε υποχρέωση να εξετάσει τα όρια των ιδιοκτησιών όπως άλλωστε αναφέρεται σ αυτήν ότι : «οι μελετητές υποβάλλουσι τα πρωτότυπα διαγράμματα αποτυπώσεως της περιοχής Λιμένος Ηρακλείου εις τα οποία έχουν τοποθετηθεί τα όρια ιδιοκτησιών κατά το δυνατόν βάσει των υπό των ιδιοκτητών υποβληθέντων στοιχείων». Ούτε λοιπόν αναγνωρίζονται τα όρια των ιδιοκτησιών, ούτε εξετάζονται τα στοιχεία που υπέβαλαν οι μελετητές με πηγή αποκλειστική τους ιδιοκτήτες, σύμφωνα με την παραπάνω 95/1963 πράξη της Λιμενικής Επιτροπής Ηρακλείου.

Σύμφωνα με το πρακτικό καθορισμού χερσαίας ζώνης της 12 Φεβρουαρίου 1937 που εγκρίθηκε με την 1672/1594/26.5.1937 απόφαση της Γενικής Διοικήσεως Κρήτης ολόκληρη η έκταση μεταξύ θαλάσσης και σχεδίου πόλεως έτους

1936 περιελήφθη στη Χερσαία Ζώνη Λιμένος και ανήκει στο Δημόσιο εντός δε αυτής της Χερσαίας Ζώνης δεν υπάρχουν κτήματα κατεχόμενα υπό τρίτων, αποφασίζομεν:

Καθορίζομε πάνω στο τοπογραφικό και υψομετρικό διάγραμμα της περιοχής Λιμένος Ηρακλείου που συντάχθηκε την 1η Οκτωβρίου 1973 από το Μηχ/κό Ευάγγελο Ρομπογιαννάκη και ελέγχθηκε και θεωρήθηκε από τον Δ/ντή της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχίας Ηρακλείου με κόκκινη γραμμή και κορυφές Ι έως 21 την οριογραμμή του σημερινού Αιγιαλού, με κιτρινή γραμμή και κορυφές Ι έως 25 την οριογραμμή της Παραλίας, και με κυανή γραμμή και κορυφές Ι έως 16 την οριογραμμή παλαιού Αιγιαλού

πριν από την κατασκευή των Λιμενικών Έργων. Οι οριογραμμές αυτές εξασφαλίστηκαν πλήρως με μόνιμη σήμανση πάνω στο έδαφος των κορυφών των πολυγωνικών υδρεύσεων και εξάρτηση από σταθερά σημεία όπως φαίνεται πάνω στο σχεδιάγραμμα.

Ο Πρόεδρος
(υπογραφή)

Τα μέλη
(υπογραφή)

Αθήνα, 15 Φεβρουαρίου 1984.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΙΤΣΙΩΡΗΣ

